

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.191/2022/8-I.

A Fővárosi Ítéltábla a Fister Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Fister Mihály ügyvéd) által képviselt felperes1 (cím2) I. rendű, felperes2 (cím2) II. rendű és a felperes3 (cím3) III. rendű felperesnek a dr. László Ferenc egyéni ügyvéd (cím4) által képviselt alperes1 (cím5) alperes ellen kártérítés, jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2022. április 7. napján kelt 26.G.42.067/2021/20. számú végzésével kijavított 2022. március 31-én kelt 26.G.42.067/2021/17. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán – nyilvános fellebbezési tárgyaláson – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit – a perköltségre és az állam által viselendő illetékre kiterjedően – részben megváltoztatja, az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő tőkeösszeget 20.596.000 (húszmillió-ötszázkilencvenhatezer) forintra, a II. rendű felperesnek fizetendőt 69.000 (hatvankilencezer) forintra, a III. rendű felperesnek fizetendőt 149.318.000 (száznegyvenkilencmillió-háromszáztizennyolcezer) forintra, míg az alperes által az I., II. és III. rendű felpereseknek fizetendő perköltség összegét 8.080.000. (nyolcmillió-nyolcvanezer) forintra leszállítja, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 235.000 (kétszázharmincötezer) forint, a II. rendű felperest, hogy 1.000 (ezer) forint, a III. rendű felperest, hogy 1.692.000 (egymillió-hatszázkilencvenkétezer) forint le nem rótt kereseti- és fellebbezési részilletéket az államnak külön felhívásra fizessen meg.

A le nem rótt 2.346.700 (kétmillió-háromszáznegyvenhatezer-hétszáz) forint illetéket az állam viseli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek, mint együttes jogosultaknak 1.000.000 (egymillió) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint alperesi alperes2 kizárólagos tulajdonában áll a cím6 szám alatti – helyrajzi szám1, helyrajzi szám2, helyrajzi szám3 és helyrajzi szám4 helyrajzi számon nyilvántartott – szálloda, raktár, iroda és színház megnevezésű ingatlan (ingatlan). A XIX. század végén szecessziós stílusban épült, szállodát, színházat, vendéglátó létesítményeket is tartalmazó épületegyüttes a XXI. század elejére leromlott állapotba került, néhány kisebb helyiségtől eltekintve használaton kívül volt, ekkor került alperes tulajdonába, elhatározták revitalizációját. Az épületegyüttes a városközpontban helyezkedik el, fekvése kedvező, infrastrukturális ellátottsága jó, termálvíz is bevezetésre került. Az épületegyüttes számos átalakítást szenvedett el a korábbi időszakban, ezek többsége az épület jellegétől, stílusától, szerkezeti rendszerétől idegen, időnként szakszerűtlen műszaki megoldásokkal járt.

[2] Az I. rendű felperesi jogelőd, a cég9 (a továbbiakban: felperesi jogelőd) pénzügyi-gazdasági számításai alapján az épület eredeti terveinek és a mai követelményeknek megfelelően készült volna el a ingatlan építészeti kialakítása egy 43 szobás szálloda, étterem, kávéház, borozó, söröző, bár, télikert, színház, előadó terem, wellness részleg, bowling, parkoló stb. létesítésének előirányzata mellett. Mindezek ismeretében volt meghatározható a beruházási költség. A felperesi jogelőd alperessel folytatott egyeztetés után – a megfogalmazott elvárások figyelembevételével – kidolgozta a ingatlan felújítás és üzemeltetési projektjét, azt átadta alperesnek.

A képviselő-testület 2007. április 27-i ülésén a 90/2007. (IV. 27.) Kt. határozattal elfogadta a megvalósulási tervben rögzített alapelveket és annak végrehajtására a polgármestert felhatalmazta, majd a 2007. június 22-én kelt 137/2007. számú határozatával felhatalmazta a polgármestert, hogy a projekt megvalósulása érdekében felperesi jogelőddel közös kft.-t alapítson.

[3] Felperesi jogelőd és alperes 2007. június 22-én szindikátusi szerződést kötött, közös korlátolt felelősségű társaság (projektcég) alapítását határozták el cég2 néven, elsődlegesen a ingatlan üzletszerű, minimum négycsillagos kategóriájú szállodai hasznosításra alkalmas felújítása, működtetése céljából. A szerződés II.6.3. pontja szerint felperesi jogelőd, a II.6.4. pont szerint az alperes vállalt kötelezettséget törzstőke emelésre készpénz, illetve az alperes a ingatlan ingatlan tulajdonjoga apportként bevitele formájában. A II.6.6. pont szerint felperesi jogelőd vállalta a beruházás tényleges költségei biztosítását hitelfelvétellel. A II.6.11. pontban a felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a felújítási és beruházás időszak végén a társaság tőkeszerkezetét akként alakítják ki, hogy felperesi jogelőd és alperes üzletész aránya megegyezzen a ingatlan megjelölt értéke, illetve a felperesi jogelőd által igazolt ráfordítások arányával.

[4] A szindikátusi szerződés részletesen tartalmazta a felek jogait, kötelezettségeit.

[5] A ingatlan épületén – mivel országosan kiemelt jelentőségű műemlék – bármely munka elvégzése csak az akkori szakhatóság, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal engedélyeivel, felügyelete mellett volt lehetséges. Az engedélyező hatóság feltételül szabta, hogy az épületet az eredeti 1898-as állapotára állítsák vissza. Az utólagosan hozzáépített épületrészeket így elbontani volt szükséges, a bontási kiviteli tervet I. rendű felperesi jogelőd készítette el, a szakhatóság azt engedélyezte. A munkák 2008. évben elkezdődtek.

[6] 2007. augusztus 1-jén felperesi jogelőd, mint vállalkozó és a cég2 vállalkozási szerződést kötöttek, melynek tárgya a ingatlan felújítása és hasznosítása, a projekt műemléki rekonstrukciójának előkészítése tárgyú, a IV. pontban részletezett feladatokból álló kivitelezési munkák elvégzése volt. A szerződés II. pontjában 300.000.000 forintban állapították meg a vállalkozói díjat, a munka megkezdése időpontja a III. pont szerint 2007. augusztus 1., befejezése 2010. január 31. napja. A szerződés IV. pontja tartalmazta a műszaki tartalmat.

[7] A bontási munkák elvégzése ideje alatt a felperesi jogelőd elkészítette az építési engedély kiadásához szükséges terveket, egyéb dokumentációkat, melyek engedélyezésre kerültek. Az építési engedély a cég2 nevére szólt, a befejezési határidő és a használatbavételi engedély megszerzése végső határideje 2016. március 1. napja volt.

[8] A szerződés IV. pontja szerinti műszaki tartalom a következő volt.

1. műemléki kutatási terv és engedély beszerzése,
2. terület előkészítése a műemléki kutatásokhoz az 1898. évi eredeti állapotnak megfelelő visszabontás műemléki kutatók felügyelete mellett, valamint a szükséges hatósági engedély megszerzése,
3. műemléki kutatások dokumentációjának összeállítása,
4. építési engedélyezési tervdokumentáció összeállítása,
5. jogerős építési engedély megszerzése a ingatlan műemléki rekonstrukciójához,
6. a szerződés elválaszthatatlan részét képező 1. számú mellékletben rögzített műszaki specifikációkban meghatározott, valamint a szerződés egyéb feltételei alapján teljesítendő valamennyi feladat.

[9] 2010. január 20-án felperesi jogelőd ügyvezetője tájékoztatta alperest arról, hogy a továbbiakban a cége nem kívánja finanszírozni a beruházást, a szerződés VI.14. pontját nem tartja magára nézve kötelezőnek.

[10] A 2010. március 26-i ellenőrzésről felvett jegyzőkönyv szerint – melynek tárgya a cím8 szám alatti ingatlan bontási tevékenysége volt – az elszámolást 241.981.172 forint + áfa, összesen bruttó 299.710.699 forintban javasolták elfogadni.

[11] Az cég4 és a cég2 között 2010. július 30-án jött létre vállalkozási szerződés, az cég4 vállalta a cím8 alatti ingatlan generálkivitelezési munkái elvégzését, a végteljesítés határideje 2011. november 30. napja volt.

2010. év végén koncepcióváltás történt az épület hasznosítását illetően, mely megváltozott műszaki tartalmat eredményezett, az cég4 alvállalkozója, az cég6 a munkaterületre felvonult, ott munkálatokat végzett, ugyanakkor a cég2 az cég4 részére nem szolgáltatott olyan kiviteli terveket, melyeken a koncepcióváltozás folytán szükséges műszaki változások átvezetésre kerültek, és amely egyúttal hatóság által jóváhagyott kiviteli terv lett volna. Nem szolgáltatott az cég4 részére olyan statikai terveket sem, melyek birtokában a bontás befejezhető lett volna. Az cég6 a bontási tervek, statikai tervek hiányában a munkaterületről levonult, a bontási munkákat nem fejezte be.

[12] A cég2 a 2011. június 1-jén kelt levelével a vállalkozási szerződést felmondta, arra hivatkozva, az cég4 a munkaterületre nem vonult fel, késedelembe esett.

[13] A Fővárosi Törvényszék a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.350/2013/5. számú ítéletével helybenhagyott 12.G.40.756/2011/107. számú ítéletével kötelezte a cég2-t 70.702.640 forint és járulékaik megfizetésére. Az ítéletek rögzítették, hogy a cég2 2011. június 3-i felmondása nem váltotta ki a szerződés megszűnése joghatását, a felmondás időpontjában a P-Sz szolgáltatási késedelme fennállt, az kizárta az cég4 késedelmét. A cég2 tisztában volt azzal, hogy a hiányzó adatokkal készült tervek nem elfogadhatóak, a statikai tervek hiánya a bontási munkálatok fizikai akadályát is képezte, ezt szakvélemény is megállapította. A szerződés teljesítése a cég2-nek felróható okból ellehetetlenült.

[14] 2012. március 29-én felperesi jogelőd arra hivatkozva, hogy a szindikátusi szerződést teljesítette, alperes a szerződés VI.4. pontjában írt apportálási kötelezettségének nem tett eleget és alperes más befektetővel kívánja a projektet megvalósítani, továbbá alperes elismert 345.749.737 forint költséget, a Pp. 121/A. § alapján egyeztetést kezdeményezett. Erről jegyzőkönyv készült, az egyeztetés eredménytelen volt.

[15] A felperesi jogelőd fizetési meghagyással, majd alperes ellentmondása folytán keresetében elsődlegesen kártérítés, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén 299.710.699 forint, valamint ezen összeg 2010. március 27-től a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte alperest kötelezni. Részletezte az előzményeket, a 2007. június 8-ai szindikátusi szerződést, a cég2 és közte 2012. május 5-én létrejött megbízási szerződést, mely az általa korábban befogadott számlák, könyvelések költségek átterhelésére vonatkozott. Részletezte a cég2 és közte 2007. augusztus 1. napján kötött vállalkozási szerződést. Utalt arra, a vállaltakat teljesítette, nem járult hozzá a szindikátusi szerződés módosításához, azt alperes szorgalmazta. Alperes szerződésszegő magatartásával a ingatlan további munkálatait az cég8-re kívánta bízni. Alperes a szindikátusi szerződés VI.4., 10. és 7. pontjában írtakat megszegte, ugyanakkor elismerte az ő beruházásait, de azt nem fizette meg.

Másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén terjesztette elő igényét, a Ptk. 318. §, 361. §, 363. §, 364. §-aira hivatkozott.

[16] A felperesi jogelőd a 261.610.699 forint tőkeösszegű követelését és ennek 2010. március 27. napjától járó kamatát kitevő követelését a korábbi II. rendű felperesre, a cég23-re engedményezte. A 133. sorszám alatti beadvány szerint a felperesek keresetüket felemelték, a korábbi I. rendű felperes (felperesi jogelőd) bruttó 39.406.535 forint tőke és kamatai, a korábbi II. rendű felperes 270.581.845 forint tőke és kamatai, valamint a perköltség megfizetése iránt tartotta fenn a kereseti kérelmet.

[17] A felperesi jogelőd egyebek mellett utalt arra, a projekt alperes magatartása miatt nem valósult meg. Az általa végzett beruházás az alperes2i tulajdonban lévő ingatlanon, vele összefüggésben valósult meg. Alperes a projektet a szindikátusi szerződés ellenére harmadik cégnek kívánta átadni. Kizárólag alperes szegett szerződést, illetve az alperes hibájából lehetetlenült az el. Alperesnek 2007. november 30-ig apportálni kellett volna az ingatlant a közös cégbe, az ingatlan alperes tulajdona, az apportálás nem történt meg. A jogalap nélküli gazdagodás kapcsán hivatkoztak a Ptk. 361. § (1) bekezdésére, 363. § (1)-(2) bekezdésére és 364. §-ára.

[18] Alperes mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelem elutasítását kérte, állítva, nem szegte meg a szindikátusi szerződést, az ingatlan apportálást egyidejű kötelezettségvállalás mellett vállalta, a felperesi jogelődnek ugyanilyen pénzbetétet kellett volna teljesítenie, de ezt nem tette meg. A lehetetlenülés nem alperes magatartása miatt, nem az ő érdekkörében következett be. Hivatkozott arra, a vállalt határidő alatt a beruházás már objektíve nem valósulhatott volna meg. Felperesi jogelőd a cég2-vel került jogviszonyba, így csak a cég2-vel szemben érvényesíthet követelést, a szindikátusi szerződés IV.10. pontja kifejezetten szerződésszegésre utal. Az ingatlan értéke csökkent, alperes nem is gazdagodhatott, a ingatlan épülete nem rom volt, hanem elhasznált, elhanyagolt állapotú. Kérdéses, hogy egyáltalán felperesi jogelőd szenvedett-e vagyoni hátrányt. A kivitelezés megkezdése a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.350/2013/5. számú határozata alapján a felperesi magatartás miatt lehetetlenült el. Felperesi jogelődnek az apport ingatlan értékének megfelelő mintegy 384.000.000 forint pénzbeli betétet kellett volna teljesíteni a cég2-ben törzstőke emeléssel. Téves volt az a felperesi hivatkozás, mely szerint a pénzbeli betétet a felperesi jogelőd az általa elvégzett munka értékével kiválthatja. A szindikátusi szerződés kifejezetten pénzbetétet írt elő. Valótlannak ítélte a felperesi jogelőd azon állításait, hogy a követelések tekintetében alperesi elismerés, illetve képviselő-testületi határozat lett volna. A felperesi jogelőd és a cég2 között vállalkozási szerződés alapján keletkezhett követelés, azt apportálni lehet elvileg, de ez nem azonos a pénzbetét szolgáltatással. Felperesi jogelőd saját kockázatára kezdett hozzá a munkálatokhoz, a vállalkozói díjat a cég2-től követelheti.

[19] Az elsőfokú bíróság tanúbizonyítást folytatott le, szakvéleményt, illetve társszakértői véleményt és szakvélemény-kiegészítést szerzett be.
Ítéletet hozott az akkori két felperes és alperes viszonylatában.

[20] Az elsőfokú bíróság 171. számú végzésével kijavított 2018. október 11-én kelt 26.G.41.040/2015/170. számú ítéletével kötelezte alperest, hogy fizessen meg I. rendű felperesnek 39.406.535 forint tőkét és kamatait, a II. rendű felperesnek 270.581.845 forint tőkét és kamatait, „egyetemlegesen” az I-II. rendű felperesnek 4.760.000 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 1.500.000 forint le nem rótt kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság egyebek mellett megállapította a projekt megvalósulásának elmaradása I. rendű felperesnek róható fel a tervátadás késedelme kapcsán, így a felperesek nem támasztották alá a károkozó magatartás bekövetkeztét, és azt sem, hogy alperes magatartásával összefüggésben felpereseket kár érte volna, erre tekintettel az elsődleges kereset megalapozatlan.

A másodlagos kereseti kérelem kapcsán szakértől igazságügyi szakértő kiegészített szakvéleményét, illetve az cég15 szakvéleményét, mint társszakértő véleményét megalapozottnak, aggálymentesnek ítélte és ítélezése alapjául elfogadta. A szakvélemények alapján többek között megállapította, a toldaléképületek – melyek bontásra kerültek – bármely fejlesztésnek útjában lettek volna mind funkcionális, mind esztétikai okokból, így a bontás emelte a megmaradó főépület és színház épület értékét. A bontási munkák elavult, elhasználódott, tönkrement szerkezeteket érintettek, az elvégzett bontás folytán az építkezés gyorsabban megkezdhető volt. Az I. rendű felperes tevékenységével összefüggésben alperes gazdagodott, így annak visszafizetésére köteles. A másodlagos keresetet a felperesek által kért összegben alaposnak ítélte.

[21] Az I-II. rendű felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2019. június 12-én kelt 16.Gf.40.718/2018/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság 26.G.41.040/2015/170. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A cég24 I. rendű felperes és a cég23 II. rendű felperes másodfokú perköltségét összesen 1.000.000 forintban, alperesét 1.000.000 forintban, a felperesek által le nem rótt fellebbezési illeték összegét 274.700 forintban, az alperes által meg nem fizetett fellebbezési illeték összegét 2.500.000 forintban állapította meg.

[22] A Fővárosi Ítéltábla egyebek mellett előírta, az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás során vizsgálnia kell, hogy a felperesi kereseti kérelmekkel releváns összefüggésben milyen munkát végzett el az I. rendű felperes, milyen költségvonzattal. A jogalap nélküli gazdagodás hogyan jelentkezik, vizsgálni kell felperesi vagyronvesztést, alperesi vagyonnövekedést és értékelni kell a felperesi keresetváltoztatást, továbbá indokolni kell az ítéletet a Pp. 221. §-a alapján.

[23] A Fővárosi Törvényszék a 31.Fpk.52/2015/45. számú jogerős végzésével a felszámoló által előterjesztett zárómérleget, vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyta és a felperesi jogelőd felszámolási eljárását befejezte, felperesi jogelődöt megszüntette. A záró végzés szerint a felperesi jogelőd jelen perben érvényesített 39.406.535 forint követeléséből 1.343.762 forint követelés érvényesítési jogát átadta az bank1 részére, 38.062.773 forint követelés érvényesítési jogát pedig az cég12 részére. Az cég12 a 2021. március 18-án kelt

jogutódlási nyilatkozat szerint az cég13-re engedményezte a 38.062.773 forint és járulékai összegű követelését. Az bank1 az 1.343.762 forint összegű követelés érvényesítési jogát felperes2 részére adta át. Ő a jelenlegi II. rendű felperes. Ezt követően pedig az cég13 a felperes4 társaságra engedményezte a 38.062.773 forint tőke és járulékai összegű követelését. Ennek folytán a felperes5 a jelenlegi I. rendű felperes.

A perben az engedményezéseket követően a korábban II. rendű felperesként perben állt cég23 III. rendű felperesként jár el.

[24] Az újabb eljárás során az elsőfokú bíróság a 2019. október 17-i keltű 11. sorszámú végzésével elrendelte a korábbi szakértől félé igazságügyi szakvélemény kiegészítését, a szakértő 2020. február 15-én terjesztette elő kiegészítő szakvéleményét. Az elsőfokú bíróság a 2020. június 12-én kelt 26.G.41.264/2019/38. számú végzésével a szakvélemény további kiegészítését, illetve társszakértő bevonását rendelte el, társszakértőként a cég16-t rendelve ki. A cég18 2021. január 20-án nyújtotta be a szakértői véleményét, azt 2021. március 22-én kiegészítette.

[25] Az elsőfokú bíróság a 88. számú végzésével a felperesi jogelőd felszámolási eljárásának befejezésére tekintettel az eljárás félbeszakadását állapította meg. Ezt követően került sor a jogutódok bejelentésére, majd perbelépésére.

A félbeszakadás után folytatódó eljárásban a cég18 2022. február 7-én ismét kiegészítette szakvéleményét.

[26] Az elsőfokú bíróság a 20. sorszámú végzésével kijavított 2022. március 31-én kelt 26.G.42.067/2021/17. számú ítéletével kötelezte alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 29.000.000 forint tőkét, ezen összeg után 2010. március 27. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, a II. rendű felperesnek 116.308 forintot és ezen összeg után 2010. március 27-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, és III. rendű felperesnek a fenti határidőn belül 210.000.000 forintot és ezen összeg után 2010. március 27-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte alperest, hogy „egyetemlegesen” fizessen meg a felpereseknek 15 napon belül 11.400.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Rendelkezett az eljárás során felmerült 1.500.000 forint kereseti illeték állam általi viseléséről.

[27] Az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelmet megalapozatlannak, a másodlagos keresetet alaposnak ítélte. Nem vitatott tényként rögzítette,

- felperesi jogelőd és alperes egymással 2007. június 22. napján szindikátusi szerződést kötött a cím8 szám alatti ingatlan felújítása és hasznosítása céljából,
- a projekt megvalósulása érdekében felperesi jogelőd az alperessel közös korlátolt felelősségű társaságot alapított P-Sz cég5 néven,

- felperesi jogelőd kötelezettséget vállalt arra, hogy nem pénzbeli hozzájárulással történő tőkeemelés időpontjával egyidejűleg a 6.4. pontban meghatározott apport értékével egyező pénzbeli hozzájárulással történő törzstőke emelést hajt végre a létrehozott projektcégben,
- az alperes köteles volt arra, hogy a ingatlan megnevezésű ingatlan tulajdonjogát nem pénzbeli hozzájárulásként a társaság tulajdonába adja 2007. november 30. napjáig,
- a felperesi jogelőd és alperes által létrehozott projektcég, a P-Sz cég5, mint megrendelő 2007. augusztus 1. napján vállalkozási szerződést kötött, melyben a bruttó vállalkozói díj 300.000.000 forintban volt meghatározva,
- a vállalkozási szerződés tárgya a ingatlan felújítása és hasznosítása projekt műemléki rekonstrukciójának előkészítése, kivitelezési munkák elvégzése volt,
- a jelen perben nem szereplő cég4 és a P-Sz cég5 egymással 2010. július 30-án vállalkozói szerződést kötött, melyben az cég25 vállalta a cím8 szám alatti ingatlan generálkivitelezési munkáinak elvégzését,
- az cég25 alvállalkozójaként az cég6 a munkaterületre felvonult és bontási munkálatokat végzett,
- a beruházás nem valósult meg.

[28] A felperések alperessel szembeni igényérvényesítési jogosultságát fennállónak, a követelést el nem évültnek, a Pp. 146/A. §-át nem alkalmazhatónak találta.

[29] A kártérítési iránti kereset vonatkozásában egyebek mellett rámutatott, a kitűzött cél a projektben nem valósult meg, a generálkivitelező a vállalkozási tevékenységet felperesi jogelőd és az alperes által közösen alapított cég2 mulasztása miatt nem tudta elvégezni, a vállalkozói szerződés lehetetlenült. A szindikátusi szerződés alapján az abban foglaltak teljesítésére megkötött vállalkozási szerződésben vállalkozóként felperesi jogelőd szerepelt, ez a cég volt az, amely utóbb vállalkozói szerződést kötött az cég4-vel. A projekt megvalósulása elmaradása ekként felperesi jogelődnek is felróható. Ha az alperes eleget tett volna az apportálási kötelezettségének, akkor felperesi jogelőd a beapportált ingatlanon végzett volna beruházást. Felperések e körben bizonyítani nem tudták, hogy alperes megszegte a szindikátusi szerződés II.6.4. pontját, figyelemmel arra, maga I. rendű felperesi jogelőd volt az, aki a szindikátusi szerződés II.6.8. pontjában foglaltakat megszegve az összes költséget nem tudta biztosítani és hitelt sem tudott felvenni. Felperesi jogelőd jelentette ki 2010. január 20-án, hogy nem kívánja tovább finanszírozni a beruházást. Az nem volt vitatott, hogy a pénzbetét a felperesi jogelőd részéről nem került teljesítésre. Felperések azt sem bizonyították, hogy a felperések jogelődje által elvégzett munka értéke visszatartásával kár érte őket, ha a kialkudott díjazást nem kapták meg, ezzel nem kártérítésre jogosultak, hanem a tevékenység ellenértékét kérhetik, annak megalapozottságáról a bíróság külön eljárás keretében dönthet.

[30] A másodlagos kereset kapcsán az elsőfokú bíróság a Ptk. 361. § (1)-(2) bekezdése felhívása után utalt a szindikátusi szerződésben foglaltakra, illetve a 16.Gf.40.718/2018/6. számú végzésben írtakra, továbbá arra, alperes által hivatkozott eseti döntés eltérő tényállás okán nem irányadó. Ebben a körben az elsőfokú bíróság ugyancsak

eseti döntéseket hívott fel azzal, a felperesek terhén volt a bizonyítás abban a kérdésben, alperes vagyonában felperesi beruházás folytán gazdagodás, vagyoni növekmény jött létre.

[31] Az elsőfokú bíróság utalt szakértő1 szakvéleményére, illetve annak kiegészítésére. A szakvélemény részletesen felsorolta a felperesi jogelőd által végzett munkákat. Az cég15 szakvéleménye, illetve szakértő1 szakvéleménye folytán kerekítéssel a bontási munkák értéke 171.836.308 forint. A bontási költséget a cég16 is elfogadta.

[32] A munkák anyag- és munkadíj költségét az elsőfokú bíróság ítéletében táblázatos formában tüntette fel. A szakértői véleményből megállapította, a munkálatok mindegyike bontási munkálat volt, melyet felperesi jogelőd végzett el. A munka műszaki szempontból megtakarításnak, értéknövekedésnek számít. A szakértő az általa végzett számítási hiba kijavításával 214.706.000 forintban határozta meg az elvégzett bontási munkák értékét, 1000-re kerekítve, melynek 25 %-a 53.676.500 forint, a nettó érték 161.029.500 forint. A tervezési költségként 67.280.000 forint elszámolása indokolt, a további 9.460.000 forint nem. Erre vonatkozóan a 2017. május 19-i kiegészítő szakvéleményben szereplő nyilatkozat alapján a bíróság megállapította, hogy a cégalapítás 8.400.000 forintos költségét, az értékbecslés 360.000 forintos költségét, a műszaki ellenőrzés 450.000 forintos költségét, a szemétszállítás 250.000 forintos költségét, összesen 9.460.000 forintot a felperes nem számíthat fel. E költségeket egyéb, már finanszírozott költségeibe a jogelőd beépítette. A bíróság megállapította, a beruházás során különös figyelmet fordítottak a tervezésre, mely közel 40 tételből állt, erre nézve szakértő1 szakértő is nyilatkozott, alperesi hivatkozással ellentétben ezeket a munkákat reálisnak és a bontási munkálatokkal összefüggésben állónak ítélte az elsőfokú bíróság. szakértő1 szakértő a tervezés-előkészítés megtörténtének teljesítési idejét minden tételnél megállapította, a teljesítésekre 2007. szeptember 5. és 2011. április 27. között került sor. Ezen túlmenően alperes által vitatott költségeket a szakvélemény alapján a bíróság elfogadhatónak ítélte.

[33] Alperes azon észrevétele kapcsán, hogy nem állapítható meg, mely tervezői díjak állnak összefüggésben a bontási tevékenységgel, az elsőfokú bíróság rögzítette: a szakértő akként nyilatkozott, hogy csak a bontási munkákkal kapcsolatban felmerült költségeket vette figyelembe a vizsgálata alapjaként. Alperesnek a „cég34” tételek vonatkozásában tett és a „Balogh” címszó alatt felvett tervezői díjjal kapcsolatos kifogásai tényelődást tartalmaznak, de alperes bizonyítékot nem csatolt, így alperes a szakértő véleményét cáfolni nem tudta ebben a körben. Valamennyi épületről készült tételes, árazott költségvetési kiírás, melyet tanú2, alperes dolgozója és tervező2, a beruházás felelős tervezője készített, a költségvetés a bontási munkák befejezése után készült, a munkatételeket épületenként, szintenként csoportosította és összesítette.

[34] Alperes hivatkozott arra is, hogy a 2014. április 18-i adásvételi szerződés szerint 57.150.000 forintért megvásárolta a tárgyi épületre vonatkozó engedélyezési terv egy részét. Állítása szerint, ezzel az összeggel csökkenteni kell a felperes tervezési munkáinak értékét. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság megállapította, a tervezési és egyéb költségektől elkülönül az alperes 2019. október 15-i beadványa mellékletében hivatkozott 2014. április 18-i

szervezés. A tervezési és egyéb költségektől elkülönül az engedélyeztetési szakasz, mely során meghozott engedély egy szakhatósági eljárás eredménye és mely engedély érvényességi ideje egyebekben a közigazgatási eljárás keretében a feltételek fennállása esetén meghosszabbítható, ekként az engedély vételárával a költségek nem csökkenthetők.

[35] Alperesi észrevételekkel szemben felperes által összeállított és szakértő1 szakértő által értékelt táblázatban a különböző szakterületek megnevezése megtörtént, többségében konkrét feladat feltüntetésével. A cég16 szakvéleményét is figyelembe vette a bíróság azzal, hogy a bontáson felüli költség elszámolása is indokolt. Az cég21, illetőleg szakértő1 igazságügyi szakértő által jóváhagyott bontáson felüli költség a teljes beruházási időszakra eső tervezési, szervezési költségszintben időarányosan elfogadható nagyságrend. A szakértő2 szakértő által a bontáson felül elfogadott költségek, 57.914.283 forint tervezési költség, 9.734.289 forint projekt management, 1.916.000 forint egyéb költség, a tervezési, szervezési költségek körébe tartoznak. Hasonló megállapításra jutott a cég16 is a szakértői vélemény kiegészítésében. Utalt az elsőfokú bíróság arra is, a kiegészítés szerint a 2007. évi árszinten előirányzott tervezési, szervezési költségek sokkal magasabbak a cég18 szakértője által megállapított teljes beruházásra vonatkozóan, mind az előző szakértők által elfogadott költségek (176.310.000 forint, illetve 69.564.572 forint). A cég18 jelezte, az eltérés abból áll, hogy az egész időszakra és nem csak a vizsgált időszakra vonatkozó a szakértői megállapítás. Az cég15 2017. december 19-i szakvéleménye a bontáson kívüli feladatokat 69.564.572 forintban állapította meg, melyben a tervezés, dokumentálás, raktározás, marketing, projekt management, anyagok, szerszámok, felszerelések, konténerek, áramdíj, munkavédelem költségei szerepeltek.

[36] Az elsőfokú bíróság a szakértő1 szakértő általi szakvélemény, illetve kiegészítő szakvélemény 67.280.000 forintos meghatározását fogadta el. A szakértő részletesen értékelte, elemezte a bontáson kívüli feladatok értéknövelő hatásának bizonyítására benyújtott dokumentumokat. Az elsőfokú bíróság a felperes által csatolt 4. számú mellékletből a konténerek, áramdíj, munkavédelem költségét 1.916.000 forintban, nem elszámolható költségnek ítélte. Nem volt alapos a tervdokumentumok másolásának szakértő1 által indokolatlannak ítélt 724.218 forint költsége. A tervezési díjak a fénymásolás díját tartalmazzák. A többletpéldányok esetében a költség a beruházót vagy a fővállalkozót terheli eltérő megállapodás hiányában. szakértő1 részletesen indokolta szakmai álláspontját, így az ő kiegészítő szakvéleménye alapján volt megállapítható a bontáson felüli költség, eltérően az cég15 szakvéleményétől. A cég16 pedig csupán utalt a tervezési, szervezési munkák kapcsán az előző szakértők által megjelölt összegre.

[37] A bíróság rögzítette, azt kellett megállapítani, hogy ténylegesen mikor, milyen munkákat végzett el I. rendű felperesi jogelőd és hogy ez milyen összefüggésben van a jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett keresettel. A projekt megvalósulása során felmerült költségek, munkák ellenértékét, a ténylegesen elvégzett bontási tevékenység költségét kellett megállapítani, illetve azt, mi az a tényleges vagyonszerzés, mely a felperesi jogelődöt érte, illetve az a vagyonnövekedés, mely alperesnél jelentkezett. Az alperes hivatkozásával ellentétben a szakértő részletesen nyilatkozott a felperesnél felmerült önköltség összegére. szakértő1 szakértő részletesen indokolta a költségelemeket, megállapítható volt a költségek indokoltsága és részbeni indokolatlansága is.

[38] Az elsőfokú bíróság mellőzte igazságügyi könyvszakértő kirendelését. Vizsgálta az ingatlan forgalmi értékét, a felperesi jogelőd által végzett munkákat megelőzően és azt követően is. Az elsőfokú bíróság utalt a cég26 2021. január 20-i szakvéleményére, mely szerint az ingatlan a 2007. július 1-jei állapotban 366.700.000 forint forgalmi értéket képviselt, mely nem tartalmazta az áfát. 2010. március 31-én ez a forgalmi érték 286.100.000 forint, 2014. december 12-i állapot szerint pedig kerekítéssel 320.000.000 forint volt. A 2020. szeptember 8-i forgalmi érték 701.700.000 forint. E körben a szakértői megállapításokat a felek nem vitatták.

[39] Alperes a projekt alapú megközelítést vitatta. A szakértő abból a feltételezésből indult ki, hogy a beruházás teljes egészében megvalósult. Ezzel szemben a cég18 indokolta az álláspontját, mely szerint az ingatlan, az azon indult fejlesztés csak műemléki projektként vehető figyelembe. A 2011. május 31-i bontást követő állapot közel 80.000.000 forinttal alacsonyabb forgalmi értéket jelent. Ez az értékcsökkenés részint a 2008. évi ingatlanpiaci válság miatt, másrészt a bontások következtében következett be. Alperesi kifogások kapcsán az elsőfokú bíróság utalt a szakértő által készített cash-flow számításra.

[40] Az elsőfokú bíróság a „termálvíz kérdéskörben” tervező2, illetve a cég19 nyilatkozatait idézte, továbbá az alapszakvélemény egyes megállapításait, valamint a cég18 szakvéleményét. Rámutatott, a szakértő költségalapú módszerrel is kiszámította a felépítmény kapcsán az értéket az ingatlan műemléki védettségi jellegére is figyelemmel. Elvégezte a fejlesztés jövőértékének meghatározását és a bontási költségeket 2007. évre 171.836.308 forintban, 2010. évre 152.676.859 forintban, 2014. évre 160.460.385 forintban állapította meg.

[41] A cég18, illetőleg az cég21 és a szakértő1 féle szakértői vélemény alapján a bíróság nettó 171.836.308 forint értékű bontási költséget indokoltnak talált. A bontási költségérték a projekt megvalósulása során beépült a felújítás alatt álló ingatlan végső forgalmi értékébe. A bontás elvégzésével alperesi ingatlan értéke növekedett, felperesi jogutódok alperesnél jelentkező vagyonnövekedés megtérítésére igényt tarthatnak. Utalt ebben a körben az elsőfokú bíróság eseti döntésre, arra, általános forgalmi adót, illetve vállalkozói hasznot sem lehet elszámolni. A szakértők által meghatározott bontási költség 171.836.308 forint, az egyéb költség nettó értéke 67.280.000 forint, összesen 239.116.308 forint. I. rendű felperes mindebből 12 %-ra, azaz kerekítéssel 29.000.000 forintra, II. rendű felperes 0,04 %-ra, az 116.308 forintra, III. rendű felperes 87 %-ra, kerekítéssel 210.000.000 forintra jogosult. A pernyertesség aránya 77 %-os, az előterjesztett 309.988.380 forintra vetítve.

[42] Alperes a teljesítéssel késedelembe esett, így köteles a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére a felperes által kért időponttól kezdődően. A másodlagos kereset kapcsán a Ptk. 301/A. §-a nem alkalmazható.

[43] Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. Figyelemmel arra, hogy „I-II. rendű” felperest ugyanaz a képviselő képviselte, felperesek munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a szerint állapította meg, a megbízási díj mértéke nettó 5.299.884 forint + 27 % áfa. A megismételt eljárásban a 3. § (4) bekezdés alapján 2.649.942 forint + 27 % áfa, ezek együttes bruttó összege 10.096.279 forint, melyhez hozzá kell adni a 16.Gf.40.718/2018/6. számú végzés alapján megállapított bruttó 1.270.000 forintot, tehát a jogi képviseleti díj 11.366.279 forint. Ehhez hozzáadódik a perköltség részeként az alapeljárásban már érvényesített 300.000 forint szakértői díj, a megismételt eljárásban 1.608.125 forint szakértői díj, mely összesen 14.718.949 forint. A pernyertesség 77 %-os arányát figyelembe véve felperesek 11.400.000 forintra jogosultak perköltségként. A korábbi I-II. rendű felperes az eljárás során illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült, az illeték mértékét az 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg. Az illetékkedvezmény személyhez kötött, a felperesek személyében történő változásra figyelemmel a pert indító felperesek voltak jogosultak illetékfeljegyzési jog kedvezményére. Az illeték megállapítására a per kezdetén került sor. A pervesztes alperes helyett a le nem rótt illetéket az állam viseli.

[44] Az ítélet ellen alperes fellebbezett. Fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, felperesek perköltség viselésére kötelezését kérte azzal, hogy alperes perköltség viselésére nem köteles. A fellebbezéssel érintett értéket 239.116.308 forintban jelölte meg.

[45] Előadta, a kártérítési kereset elutasításával egyetért, a jogalap nélküli gazdagodás címén történő marasztalásával nem. Az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott a bírói gyakorlatra, azokra a szempontokra, melyekre az ítéltábla felhívta a figyelmet (BDT2014. 3049. és BDT2017. 3699.) Az eseti döntések szerint a jogalap nélküli gazdagodás mértékének kettős korlátja van, egyfelől a gazdagodó oldalán jelentkező vagyonnövekmény, másfelől a másik oldalon felmerült vagyonsökkenés. Az elsőfokú bíróság e jogelveket gyakorlatilag mégsem érvényesítette, sem a vagyoni előny összecszerúsége nem került kellő módon tisztázásra, a tényleges vagyonsökkenés sem. Az elsőfokú ítélet is rögzíti, hogy a bizonyítási teher felperesek oldalán van. Visszatérő kérdésként merült fel az alperesi vagyonnövekmény milyen formában jelentkezhet, illetve meg kell különböztetni forgalmi értéknövekedést, illetve költségmegtakarítást.

[46] Forgalmi értéknövekedés bizonyosan nem történt, függetlenül az eljárás szakértők szóhasználatától. A cég18 által adott szakvélemény szerint a bontási munkák megkezdése előtt 2007. július 1-jén a forgalmi érték 366.700.000 forint volt, 2010. március 31-én a bontás befejezése után 286.100.000 forint, míg a felperesi igény érvényesítésekor 2014. december 12-én 300.200.000 forint. A perbeli ingatlan forgalmi értéke a bontási munkák befejezésekor és a felperesi igény érvényesítése időpontjában is alacsonyabb volt, mint a kiinduló állapot. Vagyoni előny tehát nem mutatkozik. Más kérdés a költségmegtakarítás kérdése, a szükséges és indokolt bontási munkák elvégzésével alperesi részről költségmegtakarítás mutatkozik, a rekonstrukció során ezeket újból már nem kell

elvégezni. E körben azonban hangsúlyozandó, csak a bontással ténylegesen összefüggő tételeket lehet figyelembe venni.

[47] Az alperes tételesen az alapeljárásban megfogalmazott kifogásait fenntartotta és megismételte. Rámutatott: szakértő1 szakértő többször kiegészített véleményei sem adtak választ arra, hogy egyes tételek, bizonyos szaktervezői díjak hogyan állhatnak okozati összefüggésben a bontással. Ezekben a bíróságnak kellett volna állást foglalni. Nem fogadható el a szakvélemény, ha logikailag nem állja meg a helyét. A konyhatechnológia tervezése, a lifftervezés, értékbecslés, belső építészeti tervek, légifotó, tűzvédelmi tervek, épületgépészeti tervek, színházterv, wellnesssterv, vízjogi engedély költsége semmiképp sem lehet okozati összefüggésben a végzett bontással. A szakértő által elfogadott költséglistában olyan forgalomtechnikai, úttervezési díjak is szerepelnek, melyek nincsenek kapcsolatban a perbeli ingatlannal (cég27). A tervezői költséggel kapcsolatban nem került sor annak elhatárolására, hogy a teljes összegben felszámított tervezői díjból (cég28, cég29) mennyi esik a bontási tevékenységre és mennyi esik azon kívüli részekre.

[48] Egy beruházó szakszervezet – a felperesi jogelőd – külön nem számíthat fel menedzsment és különböző tanácsadói költségeket.

[49] Az elsőfokú ítélet 65. oldalán tett megállapítások vitathatók, szakértő1 2017. május 19-i kiegészítő szakvéleménye 2. oldal 1/2. kérdésre adott válaszában nem azt nyilatkozta, amit az elsőfokú bíróság idézett, hanem azt, hogy a bontási munkálatok mennyiségét és egységárak szerint kiszámított értékét határozta meg. Ezzel szemben az ún. egyéb munkák teljesítését, többek közt az összes tervezői munkára vonatkozó dokumentumot vizsgálva már nem tesz különbséget a szakértő aszerint, hogy a felperesi jogelőd által hivatkozott tervezési költségek rész, avagy teljes költségek-e. A szakértő láthatóan a felperes által előterjesztett táblázat adataira támaszkodott, melyből csak az vonható le, ebben a táblázatban, felsorolásban a teljes tervezési díjak szerepelnek. Az elsőfokú ítélet indokolása tehát az iratokkal ellentétes. Ugyanez vonatkozik a következő bekezdésre is. tervező1 tervezési díja lifftervezéssel merült fel, a cég27 díjai forgalomtechnikai és úttervezési díjak. Külön bizonyítást ezekre a tételekre nem kellett lefolytatni, de a bizonyítás kockázata a felperest terheli.

[50] Az ítélet 65. oldala [224] bekezdése tartalmazza, hogy tételes, árazott költségvetési kiírás készült, illetve, hogy ezt az összeállítást tanú2, valamint tervező2 a beruházás felelős tervezője készítette. Nem tervező2 és nem a tervező készítette a költségvetési kiírást, hanem tanú3 tanú4 együtt. tanú3 egyáltalán nem vett részt a tervezésben, semmi köze a tervező céghez.

[51] A költségvetési kiírás egy költségvetést készítő programmal készült, annak az a sajátossága, hogy a munkadíjak meghatározásánál az időszükséglet a normaidő és az óradíj, rezsióradíj szorzata alkalmazásával lehet az ellenértéket meghatározni. A rezsióradíj azonban

tartalmazza a vállalkozói hasznát a vállalkozás elvárt nyereségét is. A bírói gyakorlat szerint a beruházó áfát, vállalkozói hasznát nem érvényesíthet, ilyen esetben az elsőfokú bíróság áfa nélküli összegeket vesz alapul. Az önköltség és a vállalkozói haszn különbségének a vizsgálata indokolt. A szakértő erre nézve pedig kitérő választ adott. Az elsőfokú ítélet is hivatkozik a BDT2014. 3049. jogesetben írtakra, de mégis azzal ellentétesen foglal állást, amikor azt fejti ki, hogy vállalkozói haszn mégiscsak felszámítható.

[52] A bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a perbeli épületre vonatkozó engedélyezési terv egy részét és az engedélyes pozíció egy részét alperes 57.150.000 forint ellenében megvásárolta. Téves az elsőfokú bíróság álláspontja. A tervek egy részének a felhasználói jogához ellenérték fejében jutott alperes hozzá, ebben a körben ez kizárja a gazdagodást, a megváltott tervek kapcsán a vagyoni előnyt, másrészt a tervrészek után, melyekkel kapcsolatban az engedélyes pozíciót nem vásárolta meg, azoknak a tervrészeknek a felhasználási lehetősége az építési engedély lejártával 2016-ban megszűnt. Az engedély meghosszabbítását senki nem kérte. Újbóli felhasználás esetén pedig nyilvánvaló, hogy a felhasználási jogot újra meg kell vásárolni, meg kell szerezni a tervezőtől, ezért e vonatkozásban sem mutakozhat vagyoni előny. A vagyonnövekedés mértéke nincs aggálytalanul bizonyítva.

[53] Az elsőfokú bíróság a felperesi vagyonsökkenés mértékét a bontási tevékenység költségével egyenlőnek tekintette. Ezzel szemben viszont figyelembe nem vett peradatok álltak rendelkezésre. Alperes utalt tanú5 tanúvallomására, mely szerint a cég2 a vállalkozói díjat részben kifizette a cég30-nek, de van egy jelentős tartozás, a részben kifizetett összeg nagyságrendileg 200.000.000 forint volt. Alperes utalt továbbá tanú5 2015. december 10-i keltű beadványában írtakra. A felperesi jogelőd saját kimutatása, a főkönyvi kártyája szerint maradt kifizetetlen 131.100.863 forint. E főkönyvi kártya elemzését alperes elvégezte a 35. sorszámú beadványában, rengeteg olyan tétel található azon, melyek nyilvánvalóan nem függenek össze a bontási munkákkal, pl. könyvkészítési költség, hirdetési díjak, raktárbérlet, tervezői felvonótervezési díja, képkészítés, menedzseri díjak és 45.000.000 forint összegben olyan projekt menedzsment díj, melyre semmilyen észszerű magyarázat nincsen. A szövegből kitűnően nem is magyarországi cég van megjelölve, az időpont is olyan időpont, amikor már lényegében nem folyt munka a perbeli ingatlanon. A bontással össze nem függő tételek összege 103.547.368 forint, melyet nyilvánvalóan le kell vonni a főkönyvi kártya 131.100.863 forintos végösszegéből. A felperesi jogelőd a 2016. március 24-i előkészítő iratához csatolt egy NAV ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv tartalmazza tanú5 és a felperesi jogelőd akkori ügyvezetője, tanú6 nyilatkozatait, ezek szerint a cég2 több tételt utalt át vállalkozói díjként felperesi jogelőd részére, kivéve 2 db számla összegét, ennek a két számlának a sorszámai is rögzítésre kerültek. Ebből megállapíthatóan a felperesi jogelőd és a cég2, mint megrendelő között megkötött vállalkozói szerződésből fakadó összes követelést, kivéve a tételesen megjelölt két darab számlát, a cég2 kiegyenlítette. Ebből következően a felperesi jogelődöt a cég2 által kiegyenlített számlák összegével nem érte vagyonszerzés, a szóban forgó két darab kiegyenlített számla végösszege 71.100.000 forint, továbbá 35.316.997 forint, összesen 106.416.997 forint. Ennél nagyobb vagyonszerzés nem lehet.

[54] A peradatok, a főkönyvi kartonok tartalma ismeretében levonható a következtetés, hogy ebben a két számlával érvényesíteni kívánt összegben is szerepelnek olyan tételek, amelyek nem függnek össze a bontási tevékenységgel, a felperesi vagyonsökkenés még kevesebb, mint amilyen összeget a főkönyvi kartonok elemzése alapján ki lehet mutatni. A kérdéses bontási munkákat a perben nem is vitásan a felperesi jogelőd vállalkozóként, a cég2-vel kötött vállalkozási szerződés alapján végezte el. Amennyiben megállapítható, hogy a cég2 a felperesi jogelőd vállalkozói díját nagyrészt már kiegyenlítette, ebből okszerűen az következik, hogy a felperesek ugyanazt az összeget kétszeresen nem számíthatják fel. Erre tekintettel, hogy a felperesi vagyonszerzés összege nincs bizonyítva, a kereset teljes elutasítása indokolt.

Az alperes a perköltség kapcsán kérte figyelembe venni, hogy megismételt elsőfokú eljárásra is sor került, továbbá, hogy a hatályon kívül helyező végzésben már másodfokú eljárási költség is megállapításra került.

[55] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet fellebbezett részének helybenhagyását és alperes első-, másodfokú perköltségben marasztalását kérték. Idézve az elsőfokú bíróság ítéletét, előadták, az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a levont következtetései is megalapozottak, ezért azt elfogadták. Alperesi fellebbezés új információt, körülményt nem tartalmaz. Az új eljárásban alperes és az ítéltábla minden felvetését a bíróság egzakt zárt logikai egységben indokolta. Új szakértő bevonásával megerősítésre kerültek a felperesek által végzett munkák, azok összege, nem jogi, hanem szakkérdésről volt szó, ezért került sor szakértő kirendelésére. A szakértők állást foglaltak arról is, hogy mely számlákat kell elfogadni és melyeket nem. Alperes a fellebbezésében előadottakat már megfogalmazta a 2022. március 9-i beadványában. A szakértők a kérdéseire választ adtak.

[56] Téves alperes álláspontja a forgalmi értéknövekedéssel kapcsolatban. Az elvégzett munka értéke beépült a megvalósult felújításba, ezt alátámasztotta szakértői szakvéleménye is. A cég2 újbóli felemlegetése téves. Utaltak a 16.Gf.40.718/2018/6. számú végzésben írtakra. Alperes irreleváns hivatkozásai figyelmen kívül hagyását kérték. Valótlán, hogy a cég2 kifizette a felperesi jogelődnek a bontási munkákat. Tévesen értékelte alperes a tanúvallomásokot is. Azok a tételek, melyeket a felperesi jogelőd részére a cég2 kifizetett, nem ugyanazok voltak, melyeket a felperesi jogelőd bontással összefüggő alperes2i elszámolásban követelésként kimutatott, az ott feltüntetett számlák nem szerepeltek a cég2 könyvelésében, és a felperesi jogelőd ellen sem indult NAV eljárás. Ezt két külön halmaz volt, melyeknek nem volt közös részük, átfedés, duplikáció nem volt közöttük. Felperesek kiemelték, alperesnek 2007. november 30-ig apportálnia kellett volna az ingatlant. Közvetlenül a bontással összefüggő tételeken felüli, felperesi jogelőd és cég2 teljesítések bemutatása azért volt lényeges, ezáltal láthatóvá vált, hogy a felperesi jogelőd az ingatlan apportálás idejére a maga részéről az ingatlan akkori, ismert forgalmi értékét meghaladó teljesítést eszközölt. A cég2 által nem a közvetlen bontás kapcsán, hanem az ingatlanhoz egyéb módon kapcsolódó kifizetett szállítói számlákat az ingatlan apportálásának elmaradása miatt szintén át kellett volna számláznia az alperes felé. Irreleváns tényező, hogy a cégcsoport1 cégcsoporton belül a felperesi jogelőd, mint tulajdonos mikor, mennyi tagi hitellel segített és milyen átszámlázások voltak közte és a tudottan projektcéggént létrejött cég2 között. Annak alperes is tulajdonosa volt 10 %-ban, de semmilyen összeget nem adott a projekt megvalósítása érdekében. Alperesnek tudnia kell, hogy a felperesi jogelődnek sokkal

nagyobb mértékű vagyonszerzése volt, mint amennyit az elsőfokú bíróság megítélt, mivel az csak a bontási munka értéke.

[57] A fellebbezés részben megalapozott az alábbiakra figyelemmel.

[58] A jelen ügyre alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 253. § (3) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül. Az elsőfokú bíróság az elsődleges, kártérítési iránti keresetet teljes egészében, míg a másodlagos, jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránti keresetet a 239.116.308 forint összkövetelést meghaladó mértékben megalapozatlannak találta. Ezek vonatkozásban fellebbezés nem érkezett, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, csak az alperest marasztaló rendelkezéseit vizsgálta felül.

[59] A jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránti kereseti kérelem kapcsán az elsőfokú bíróság a tényállást a rPp. 206. §-a szerinti mérlegelési jogkörében túlnyomórészt helyesen állapította meg, következtetéseivel a Fővárosi Ítéltábla nagyobb részben egyetértett.

[60] Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.718/2018/6. számú hatályon kívül helyező végzésében írtaknak lényegében eleget tett, alperes gazdagodásának vizsgálatához szakértői véleményeket szerzett be.

[61] Az rPtk. 361. § (1) bekezdése szerint, aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

[62] A jogalap nélküli gazdagodás megállapításának feltétele, hogy a gazdagodó kimutathatóan vagyoni előnyhöz jusson, a vagyoni előnyt annak rovására szerezze meg, akinél a vagyonsökkenés bekövetkezett, a gazdagodás jogalap nélkül történjen. A gazdagodás és a vagyonsökkenés mértéke nem feltétlenül azonos, csak azt a vagyoni előnyt szükséges visszatéríteni, amelyik másnak vagyonsökkenést okoz, illetőleg csak abban a mértékben, mely mértékben a vagyoni előny jelentkezett. A vagyoni előny megnyilvánulhat vagyonnövekményben, értéknövekedésben, de passzívumtól való mentesülésben, költségmegtakarításban is, így például akkor, ha a gazdagodónál olyan kiadások maradhatnak el, amelyek egyébként felmerülnének.

[63] Az elsőfokú bíróság ítéletében kitért arra, az I. rendű felperesi jogelőd által végzett bontási és az ahhoz kapcsolódó munkálatok elvégzésével alperesi ingatlan értéke növekedett, ezért a felperesi jogutódok alperesnél jelentkező vagyonnövekedés megtérítésére

jogosultak. Az elsőfokú bíróság a szakértők által meghatározott, a felperes észrevételeire figyelemmel pontosított bontási költségben, illetve a bontással kapcsolatos egyéb költségben látta megállapíthatónak a vagyonnövekedést, de annak mértékekor indokolása szerint figyelemmel volt a BDT2014. 3049. alatti jogesetre, melyben megfogalmazódott elv szerint a beruházó tényleges költségeit meghaladó gazdagodásra nem tarthat igényt, nem számíthat fel általános forgalmi adót, valamint vállalkozói hasznót sem.

[64] A bontási költséget 171.836.308 forintban, az egyéb költségeket 67.280.000 forintban, összesen 239.116.308 forintban állapította meg, de rögzítette, az ún. vállalkozói haszon bármely beruházó által elvégzett munka során felszámítandó, ezért annak levonása az alperes észrevételében foglaltaktól eltérően nem indokolt, a gazdagodás mértéke megállapításakor le nem vonandó. A Debreceni Ítéltábla hivatkozott Pf.II.20.412/2013/15. számú eseti döntése szerint a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján a jogalap nélküli gazdagodás, a visszatérítési kötelezettség megállapításának konjunktív feltétele, hogy a gazdagodó kimutatható vagyoni előnyhöz jut; a vagyoni előnyt más rovására szerzi; a gazdagodása jogalap nélkül történik. Egyebek mellett rögzíti a döntés, az általános forgalmi adó nem vonható a jogalap nélküli gazdagodás körébe.

[65] Mint ahogyan a Legfelsőbb Bíróság a Gfv.IX.30.041/2010. számú, a BH2010. 333. jogesetként megjelent döntésében rámutatott: a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazhatóságát a felek közti szerződéses kapcsolat önmagában nem zárja ki. Amennyiben a vagyontelodásra a szerződéses jogviszony nem adott jogalapot és az igazolatlanul előállott gazdagodás a szerződésszegés szabályai alapján sem orvosolható, annak visszatérítésére a Ptk. 361. §-a szerint kerülhet sor.

[66] Kiemelten utal a Fővárosi Ítéltábla a Kúria Pfv.V.20.854/2019. számú, a BH2020. 298. szám alatt megjelent eseti döntésére, mely szerint jogalap nélküli gazdagodás esetén a gazdagodó félnek nem a követelést érvényesítő jogosultakat ért kárt – annak tényleges költségeit – kell megtérítenie, hanem a nála kimutatható vagyoni előnyt. A jogosultnak a jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt indított perben nem azt kell bizonyítania, hogy milyen összegű ráfordítások történtek az ingatlanon az ő vagyona terhére, hanem azt, hogy a gazdagodónál milyen mértékű vagyoni előnye keletkezett. A jogosultat ért vagyoni hátrány mértéke a rovására bekövetkezett gazdagodás szempontjából közömbös.

Ezen ügy tényállása ugyan a perbelitől eltérő, mivel ott a felperes a tervdokumentáció elkészíttetésén felül nem bontási, hanem értéknövelő építési, beruházási munkálatokat végzett, de abban a tekintetben mindenképp irányadó, hogy a jogalap nélküli gazdagodás mértékének megállapításánál a követelés alapja a visszakövetelés időpontjában fennálló vagyoni előny.

[67] A jelen ügyben az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint alperes marasztalásának lehetősége fennáll.

[68] A fenti határozatból kiindulva a jelen perben sem annak van döntő jelentősége, hogy a felperesi jogelőd milyen ráfordításokat teljesített, milyen költségeket fedezett, hogyan finanszírozta a perbeli beruházást, hanem annak, a beruházás elszámolása során a jogalap nélküli gazdagodás mértéke megállapításánál a követelés alapja a visszakövetelés időpontjában fennálló vagyoni előny, melynek meghatározására az elsőfokú bíróság a rPp. 177. § (1) bekezdése alapján, helytállóan folytatott szakértői bizonyítást.

[69] Az elsőfokú bíróság a cég16 szakértői véleményéből, az cég21 és szakértől igazságügyi szakértő véleményéből a nettó 171.836.308 forint értékű bontási költséget indokoltnak és megalapozottnak találta, és megállapította, a meghatározott bontási költségérték a projekt megvalósulása során beépült a felújítás alatt álló ingatlan végső forgalmi értékébe. A bontási és az ahhoz kapcsolódó munkálatok elvégzésével az alperesi ingatlan értéke növekedett, és ezt a szakértők által meghatározott, pontosított bontási költségekben, illetve a bontással kapcsolatos egyéb költségekben látta megállapíthatónak.

[70] A fentebb idézett, a BH2020. 298. jogesetben megfogalmazottak folytán azonban az elsőfokú bíróság álláspontja részben téves volt, csak azon felperesi költségeket lehetett a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése címén alperes terhére megítélni, melyekkel alperes ténylegesen gazdagodott oly módon, hogy később – szükségszerűen – ezeket a költségeket megtakarította, mivel a műemléképület felújításához előírt bontási munkálatokat saját költségén már nem kellett elvégeznie.

[71] Utal továbbá a Fővárosi Ítéltábla a Győri Ítéltábla Pf.II.20.102/2016/7/I. számú, a BDT 2017. 3699. szám alatt megjelent jogesetben kifejtettekre, mely szerint a Ptk. 361. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó bírói gyakorlat értelmében a jogalap nélküli gazdagodás vonatkozásában kettős korlát érvényesül. Az e jogcímen fizetendő térítés nem haladhatja meg a beruházást végző költségekét, ugyanakkor annak felső korlátját képezi a költségek folytán beállt forgalmi értéknövekedés is. Az előny visszatérítése nem represszív polgári jogi szankció.

[72] Az elsőfokú bíróság ítéletének 25. oldalán annak [160] pontjában rögzítette, szakértől okleveles igazságügyi szakértő által 2016. november 10. napján a bírósághoz érkezett 51. sorszám alatti, illetve 90., továbbá 107. sorszám alatt kiegészített szakértői véleményében részletesen felsorolta felperesi jogelőd által elvégzett munkálatokat a szakértői vélemény mellékleteként. A bíróság az cég15 szakértői véleményéből megállapította, hogy a toldaléképületen, a főépületen, illetőleg a színházépületen végzett a felperesi jogelőd bontási munkálatokat, a három épületben összesen kerekítve 171.836.308 forint (értékben). Hasonló álláspontra helyezkedett szakértől is szakértői véleményében. Ezen bontási költséget elfogadta a cég16 is véleményében. A bíróság a fenti szakértői véleményből állapította meg a [161] pont szerint, hogy milyen munkálatokat végzett el a felperesi jogelőd, a részletes szakértői nyilatkozatokból határozta meg a munka anyag- és munkadíj költségét is. Az elsőfokú bíróság ítéletének a [162] ponttól kezdődő részében rögzítette táblázatos formában az elvégzett bontási munkálatokat. Az ítélet [212] pontjában megállapította, a munkálatok mindegyike bontási munkálat, melyet felperesi jogelőd elvégzett. A [213] pont szerint az

elvégzett munkák műszaki szempontból megtakarításnak, vagyis értéknövekedésnek számítanak. Ennek értéke megegyezik a bontási munkák összegével. A [214] pont szerint kiegészítő szakértői véleményben a felperes észrevételei alapján a 3. tételnél a szakértő az általa vétett számítási hibát kijavította, 214.706.000 forintban határozta meg az elvégzett bontási munkák értékét ezerre kerekítve, melynek a 25 %-a 53.676.500 forint, tehát a teljes költségből levonva az áfa értékét a nettó érték 161.029.500 Ft. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság az ítélete [262] pontjában rögzítette, figyelemmel volt a BDT2014. 3049. szám alatti jogesetben is megfogalmazott azon elvre, mely szerint a beruházó a tényleges költségeit meghaladó gazdagodásra nem tarthat igényt, így nem számíthat fel általános forgalmi adót, valamint vállalkozói hasznot sem. Ekként a bontási költséget és egyéb költséget 171.836.308 + 67.280.000 forint összegben állapította meg, és ezt az összeget arányosította a felperesek között, illetve ennek figyelembevételével határozta meg a 77 %-os felperesi pernyertességet. A számításánál már a [214] pontban rögzített nettó 161.029.500 forintot figyelmen kívül hagyta.

[73] Az alperesi fellebbezéssel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla kiemeli, nominálisan a cég18 által adott szakvélemény szerint a bontási munkák megkezdése előtt 2007. július 1-jén megállapítható a forgalmi értékhez (366.700.000 forint) képest, a bontás befejezése utáni 286.100.000 forint, illetve a felperesi igényérvényesítéskori 300.200.000 forint valóban forgalmi értékcsökkenést mutat, azonban maga alperes is elismerte, ettől eltérő kérdés a költségmegtakarítás kérdése, a szükséges és indokolt bontási munkák elvégzésével alperesi részről költségmegtakarítás mutatkozik. A rekonstrukció során ezeket a munkákat újból már nem kell elvégezni. A Fővárosi Ítéltábla álláspontjával egyezően hangsúlyozta, a bontással ténylegesen összefüggő tételeket lehet figyelembe venni.

[74] Az elsőfokú bíróság sem fogadta el teljes mértékben az eljáró szakértők által összeállított költséglistát. Az alperes kiemelten utalt arra, a Matheidesz-féle szakértői véleményből és kiegészítéseiből nem állapítható meg, hogy egyes tételek, bizonyos szaktervezői díjak hogyan állnak okozati összefüggésben a bontással. Utalt a szakértői vélemény és kiegészítései logikai ellentmondásaira, egyes tételeire. Arra, a szakértő által elfogadott költséglistában még olyan tételek is előfordulnak, melyek a perbeli ingatlannal sincsenek kapcsolatban.

[75] Alperes érvei részben helytállóak, a tételes árazott költségvetés készítésével kapcsolatos megállapítások részben eltérnek a becsatolt iratoktól. A költségvetési kiírással, a rezsióradíjjal kapcsolatos alperesi észrevételek is részben helytállóak.

Az alperesnek a bizonyos tervrészek megvásárlásával kapcsolatos előadása nem releváns a per eldöntése szempontjából. A Fővárosi Ítéltábla csak a bontással kapcsolatos tervezési költséget vette figyelembe a felperesi költségszámításnál, illetve az alperesi vagyonnövekedés alapjaként. Így nincs jelentősége alperes által megvásárolt terveknek.

[76] A Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.718/2018/6. számú végzésében akként foglalt állást, hogy a jogalap nélküli gazdagodás a kimutathatóan vagyoni előnyhöz jutó fél és ezzel összefüggésben vagyonszökkenést elszenvedő fél közötti jogviszony.

A rPtk. 361. § (1) bekezdésének megfogalmazásából következően a vagyoni előnyhöz jutó félnek a gazdagodó rovására szükséges vagyoni előnyhöz jutnia.

A „másnak rovására” szóhasználat értelmezése mindig az adott tényállítástól függ, nem feltétlenül jelenti a más vagyonának rovására történő gazdagodást. Jelen esetben azonban, a felek által sem vitatottan, a felperesi jogelőd rovására történő gazdagodás alatt a felperesi jogelőd vagyona terhére történő gazdagodás értendő. Ebből következően, ha a cég2, mint megrendelő kifizetett olyan bontási munkákat a felperesi jogelőd, mint vállalkozó felé, melyek és e jelen perben érvényesített követelés alapját képező munkálatok közt átfedés van, úgy ezt értékelni szükséges.

[77] Nem lehet ugyanakkor a fellebbezési ellenkérelem azon alperes által nem cáfolt állításától sem elvonatkoztatni, mely szerint a cég2 projektcégnél 10 %-os tulajdonnal rendelkező alperes semmilyen pénzüsszeget nem adott a projektcégnél, a 90 %-ban tulajdonos volt felperesi jogelőd nyújtott tagi hitelt, a projektcég abból teljesített. Ez esetben a cég2 által teljesített kifizetések ellenére a felperesi jogelőd vonatkozásában a vagyonvesztés fennáll. A per eldöntése szempontjából pedig annak van jelentősége, hogy a jogalap nélküli gazdagodás nem vitásan az ingatlan tulajdonos alperesnél jelentkezett. A felperesi jogelőd által a cég2-nek, mint projektcégnél nyújtott tagi hitelek tényét alperes korábban sem vitatta. A felperesi jogelőd és a cég2, mint projektcég közötti átszámlázásoknak, azok kiegyenlítésének vagy kiegyenlítetlenségének nincs relevanciája a jelen perben, a bontási munkákat végző, illetve a költségviselő a felperesi jogelőd volt.

[78] Alperesi fellebbezés II.2. pontja is tartalmazza azon korábbi utalást, hogy az elsőfokú bíróság tanúként kihallgatta tanú5t, aki a cég2 ügyvezetője volt. A G.41.040/2015/25. számú jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomása szerint felperesi jogelőd a bontási munkákat a cég2 megrendelése alapján végezte el, mint vállalkozó, és a cég2 a vállalkozói díjat részben kifizette a cég30-nek, de van egy jelentős tartozás. Maga a fellebbezés is hivatkozik tanú5 2015. december 10-i keltű beadványára, mely szerint voltak olyan számlakifizetések is, amelyeket a felperesi jogelőd a saját forrásából a cég2 javára a ingatlanval kapcsolatos munkálatok során közvetlenül a vállalkozók javára fizetett ki, és amelyeket a felperesi jogelőd saját könyveiben „helység1, ingatlan rekonstrukció” főkönyvi kartonon tartott nyilván. Ennek értéke 131.100.863 forint volt, mely az áfát nem tartalmazta. Alperes elemezve a főkönyvi karton tartalmát, arra a megállapításra jutott, hogy a bontással össze nem függő tételek összege 103.547.368 forint, amelyet le kell vonni a főkönyvi karton 131.100.863 forint végösszegéből, majd utalt két számlára számlaszám megjelölésével, melyet a cég2 nem egyenlített ki a korábbi I. rendű felperes felé, amelynek végösszege 110.416.997 forint volt. Álláspontja az volt, ennél nagyobb semmiképpen nem lehet a felperesi vagyonvesztés, majd a 110.416.997 forint és a 131.100.863 forint összehasonlításával álláspontja szerint még kevesebb a felperesi vagyoncsökkenés, mint amilyen összeget a főkönyvi karton alapján ki lehet mutatni. Kétszeres felszámításnak minősítette a felperesi követelést, de ez az álláspont a felperesi jogelőd költségviselésére tekintettel nem helytálló.

[79] A helység1, cím9 alatti perbeli ingatlan bontási tevékenységével kapcsolatban 2010. január 19. és 2010. március 30. között lefolytatott ellenőrzésről 2010. március 26-án

jegyzőkönyv készült, melyet tanú7, tanú8, tanú2 és tanú3 írt alá, mely szerint az elszámolható pénzügyi költség összege bruttó 70.317.567 forint volt, az elszámolható műszaki költség 183.514.505 forint + 45.878.626 forint áfa, bruttó 229.393.131 forint (tanú8 belső ellenőr, tanú7 könyvvizsgáló). A dokumentációt tanú9 nem írta alá, ő az alperes2 dolgozója, köztisztviselő volt, őt az elsőfokú bíróság meghallgatta 2015. szeptember 23-án, ekkor meghallgatták tanú2t is, aki alperes köztisztviselője, építési-műszaki ellenőr volt, aki előadást tett a K. Költségvetési Építőipari Programról. A K. elkészítette a költségvetést a bontási munkák műszaki pénzügyi összegét illetően, illetve egy T. programot használtak, 1900 forintos rezsióradíjjal számoltak. Előadta, az elszámolható műszaki költségként megjelölhető bruttó 229.393.131 forint a tényleges és a még elvégzendő tevékenységeket is tartalmazta, körülbelül ennek a 10 %-a volt még hátra, amely nem volt elvégezve.

[80] Ekkor hallgatták meg tanú3t is, aki előadta, ebben az ügyben a ingatlanval kapcsolatban volt megbízási jogviszonya az alperessel, nem volt alperes alkalmazottja.

A 25. sorszámú jegyzőkönyv a 2015. november 18-ai tárgyalásról készült. Tanúként hallgatták meg tanú5t, aki előadta, 2011. február 15-től volt a cég2 ügyvezetője, ekkor már semmilyen munka nem folyt a perbeli területen. 2011 júliusában kiderült, hogy az cég2 Rt. nem vonult fel. Felszólították az cég25-öt, hogy tegyen eleget kötelezettségeinek, majd a vállalkozói szerződés 2011 júliusában fel lett mondván, a cég2 már adminisztrációs tevékenységet folytatott, időközben az cég25-mal szemben per is indult. 2014-ben az érvényes építési engedély megosztásra került a tulajdonosok között, a tervek egy részét az alperes2 megvásárolta, azért lehetett ezt megosztani, mert voltak olyan munkálatok, színházterem és külső homlokzatok, melyek önállóan elvégezhetőek voltak, leválaszthatók. Előadta, az alperes2 a ingatlan beruházást nem végzett. Arra a kérdésre, hogy ki fedezte a beruházások anyagi terheit, erre azt tudta mondani, hogy nagyobb részben a „cégcsoport1” cég32 (felperesi jogelőd), kisebb részben pedig a cég2 tulajdonosi kölcsönből. Az építési engedély címzettje, tulajdonosa a cég2 A későbbiekben alperesi képviselő kérdésére előadta, a cég2 a beruházást bankhitelből, tulajdonosi, tagi kölcsönből, illetve saját forrásból kívánta finanszírozni, a tagi kölcsönt kisebb részben az alperes2, nagyobb részben a „cégcsoport1” cég33 biztosította. A bontási munkákat a P-Sz megrendelése alapján a „cégcsoport1” cég33 (felperesi jogelőd) végezte, erről volt szerződés, ezt részben kifizette a „cégcsoport1” Kft.-nek a cégcsoport1 helység1 Kft., ez nagyságrendileg 200.000.000 forint volt. Előadta továbbá, a „cégcsoport1” cég33 300.000.000 forint körüli pénzügyi teljesítést eszközölt, ez megérkezett a számlára, de ki is lett fizetve, befejezetlen beruházási soron van nyilvántartva, nem törzstőkeemelésként, hanem számlabefizetésként.

[81] A bíróság a tárgyalást elhalasztotta és pénzbírság terhével felhívta tanú5t, hogy tizenöt napon belül csatolja a tárgyaláson általa hivatkozott 300.000.000 forintnak a felperesi jogelőd általi megfizetéséről szóló társasági dokumentációt.

tanú5 2015. december 10-i keltű beadványában csatolta a dokumentumokat. Előadta, az első csoportot azok a pénzügyi teljesítések alkotják, melyeket a felperesi jogelőd tulajdonosi kölcsönként, tagi hitelként 2007 és 2011 között a cég2 részére közvetlenül nyújtott. Ezek együttes összege 180.500.000 forintot tesz ki. A második csoportot azok a számlakifizetések alkotják, melyeket a felperesi jogelőd saját forrásaiból a cég2 javára a ingatlanval kapcsolatos munkálatok során közvetlenül a vállalkozók részére fizetett ki, és amelyeket a felperesi jogelőd saját könyveiben „helység1, ingatlan rekonstrukció” főkönyvi kartonon tart nyilván. 2011-ben ezek értéke 131.100.863 forint, mely összeg az áfát nem tartalmazza. E két

teljesítési módozatban rendelkezésre bocsátott pénzbeli hozzájárulás összege együttesen 311.600.863 forint volt. Utalt még arra, alperes 2009 második félévében kezdeményezte és kapta meg az akkori Oktatási és Kulturális Minisztérium engedélyét az ingatlan apportjához, az korábban ennek hiányában nem lett volna lehetséges. Ez időben a cégcsoport1 cégcsoport a korábbi teljesítéseken túlmenően rendelkezett olyan készpénzmennyiséggel, mely lehetővé tette volna alperes2i teljesítés esetén az ingatlan értékével megegyező készpénzbetétet. Csatolta az összesítés alapját képező tagi hitelszerződéseket, illetve a cégcsoport1 Holding Center Kft. bankszámlakivonatát, mely szerint a számlán több, mint 1.700.000.000 forint volt.

[82] Az I. rendű felperesi jogelőd és az alperes közötti, a felperes által 36/F alatt csatolt 2012. évi levelezés lényege szerint a felek közt egyeztetések folytak. A cégcsoport1 csoport jelezte, nem finanszírozza tovább a projektet. Megállapodás tervezet is készült arról, hogy az alperes milyen összeget térít és milyen idő alatt a felperesi jogelőd és a cég2 részére, illetve átveszi a terveket és az építési engedélyesi pozíciót. A tervezet azonban nem került aláírásra.

[83] A felperesi jogelőddel folytatott egyeztetések végül is nem jártak eredménnyel. Alperes a cég2-től 57.150.000 forintért tervek egy részének felhasználási jogát megvásárolta, I. rendű felperesi jogelőd felé azonban kifizetés nem történt, egyezség nem született.

[84] Az alperes 2020. április 28-i keltű beadványában elemezte a felperesi jogelőd főkönyvi kartonját, amely a felperesi jogelőd által teljesített kifizetéseket tartalmazza, azonban az alperesi kifogásoknak az elvégzett bontási munkákkal, illetve alperesi oldalon előállt vagyoni előnnyel kapcsolatban nincs közvetlen relevanciájuk. szakértől szakértő, illetve az elsőfokú bíróság részletesen indokolta, hogy mely összegeket és miért fogadott el bontással kapcsolatos költségként. Alperes által a perben nem cáfolt tény, hogy a cég2 az általa teljesített kifizetéseket a „cégcsoport1” csoporttól, illetve a felperesi jogelődtől tagi kölcsönként kapott összegekből fedezte, „projekttársaságként” saját erővel nem rendelkezett.

[85] Alperesi állítással ellentétben a felperesi jogelőd 49. sorszámú beadványában részletesen kitért arra, hogy a főkönyvi karton, melyet alperes említ, nem a cégcsoport1 teljes követelését, ráfordításait tartalmazza, azoknak csak egy kisebb részét. Döntő azonban az a körülmény, hogy alperes részéről nem cáfolt az a felperesi jogelőd állítás, mely szerint a cég2 saját kifizetéseit is a felperesi jogelőd által nyújtott tagi kölcsönökből fedezte, illetve az általa megrendelt munkálatok egy részét szintén a felperesi jogelőd fizette ki közvetlenül a vállalkozók felé, a kifizetések az áfát is tartalmazták. Az alperesi fellebbezéssel ellentétben tehát a felperesi jogelődnél jelentős kiadás keletkezett, annak megtérítése iránt alperes és a felperesi jogelőd egyeztetéseket folytattak, de az alperes a korábbi – saját bizottsága által összeállított – költségkimutatást félretéve elzárkózott a fizetéstől.

[86] Alperesi gazdagodás megítélésénél leszögezhető, a felperesi követelés alapja az alperes saját bizottsága által összeállított költségösszesítő volt. Műszaki szempontból ennek

felülvizsgálatát szakértől végezte el szakértő véleményében, majd annak kiegészítésében. Az elsőfokú ítélet részben az ő szakvéleményén, részben az cég31 által készített szakvéleményen, illetve a cég18 alap- és kiegészítő szakvéleményein alapul.

[87] A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az elvégzett munkálatok jellegénél fogva a perbeli egy speciális helyzet. A szakértők részéről egybehangzó volt az a megállapítás, hogy a perbeli, a bontási munkákkal összefüggő alperesi gazdagodás sajátos projektalapú megközelítést igényel. Az alaphelyzet szerint nem egy meglévő ingatlanon történő további építésnek, felújításnak, beruházásnak az ingatlan forgalmi értékére gyakorolt hatását kellett vizsgálni.

[88] A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint ezért csupán az ingatlanegyüttes egyes időpontokra megállapított forgalmi értékeinek összevetésével megalapozottan nem foglалható állás az alperes gazdagodása mértékéről.

[89] Maga az alperes is rögzíti fellebbezésében, hogy bár álláspontja szerint a tulajdonát képező ingatlanban forgalmi értéknövekedés nem történt, de azt elfogadja, hogy a szükséges és indokolt bontási munkák elvégzésével részéről költségmegtakarítás mutatkozik, a rekonstrukció során ezeket újból már nem kell elvégezni.

[90] Az alperes sem tette tehát vitássá a költségmegtakarítás folytán vagyoni előnyhöz jutását, gazdagodását. A koncepcióváltás után a projekt részben folytatódott, az ún. „szecessziós ház” megépült. Nem a hagyományos értelemben vett forgalmi értéknövekedésként, de az alperesnél költségmegtakarítás jelentkezett, mely gazdagodásként értékelendő.

[91] Az elsőfokú bíróság szakértől igazságügyi szakértői véleményét annak kiegészítésével túlnyomórészt elfogadta. A peres felek a cég18 kiegészített szakvéleményét elfogadták. Alperesi fellebbezés azon hivatkozása, hogy az elsőfokú ítélet 65. oldalának (helyesen 66. oldal) [222] bekezdése vitatható. A Fővárosi Ítéltábla rögzíti, az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a szakértő nyilatkozott akként szakértői véleményében, hogy csak a bontási munkálattal kapcsolatosan felmerült költségeket (ekként a tervezési költségeket is) vette figyelembe vizsgálata alapjaként.

[92] A fellebbezésnek a [224] bekezdéssel kapcsolatos megállapítása helytálló, ténylegesen tanú3 tanú4 készítette a költségvetési kiírást. Arra nézve is volt peradat, hogy mindez költségvetés-készítő programmal történt. Mindennek azonban a per eldöntése szempontjából relevanciája nincs.

[93] Alperes által kifogásolt tervezési tételek elszámolásával kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságtól részben eltérő álláspontra helyezkedett.

[94] Az alperesi gazdagodás mértékének megállapításánál a Fővárosi Ítéltábla arra volt figyelemmel, hogy különbséget kell tenni az egyébként a szakértő1-féle szakvélemény alapját képező, az alperes bizottsága által elfogadott költségek összege, illetve azon költségek összege között, melyek ténylegesen a bontással összefüggő munkálatok költségeként jelentkeztek és amelyek költségmegtakarítást jelentettek a projekt későbbi folytatása során az alperes részére, ezáltal eredményezve nála gazdagodást.

[95] Így nem az I. rendű felperesi jogelőd szakértő1 szakvéleménye és kiegészítő szakvéleménye által megállapított teljesítése, hanem kifejezetten csak a bontási munkák költsége és ahhoz kapcsolódó tervezési költség vehető figyelembe alperesi gazdagodás alapjaként. Az I. rendű felperesi jogelőd kiadásai nyilvánvalóan nagyobb volumenűek voltak, a teljes projekthez kapcsolódtak, de azok kapcsán előterjesztett kárigényt az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta, a jogalap nélküli gazdagodásnál pedig a felperesi jogelőd teljes ráfordítása nem vehető figyelembe.

[96] A fellebbezés is utal arra, hogy az elsőfokú bíróság a BDT2014. 3049. jogesetében megfogalmazott bírói gyakorlatra volt figyelemmel, a felperesi jogutód sem általános forgalmi adót, sem vállalkozói hasznát nem érvényesíthet. Az elsőfokú bíróság általános forgalmi adó nélküli összegeket vett alapul, ugyanakkor a vállalkozói haszon jelen esetben nem értelmezhető, mert az nem a felperesi jogelődnél jelentkezett.

[97] Az I. rendű felperesi jogelőd javára figyelembe veendő bontási munkálatok (és bontáson kívüli feladatok) elvégzésével kapcsolatos értéknövelő hatás, illetve alperesi gazdagodás tekintetében az cég21 (szakértő2), illetve a cég18 készített szakvéleményt.

[98] szakértő1 2016. november 7-i szakvéleménye rögzítette, a bontási terveket, a cég29 készítette, felelős tervezők tervező2 és tervező3 voltak. A tervdokumentáció két részből állt, az 1-es a főépület, színházépület, a 2-es toldalék- és melléképületek. A szakvélemény 4. oldalán szerepel a költségvetési kiírásoknál, hogy valamennyi épületről készült tételes, árazott költségvetési kiírás, melyet tanú2 alperes dolgozója és tervező2 a beruházás felelős tervezője készített, az elkészült dokumentumokon csak tanú2 neve szerepel. (Alperesi fellebbezéssel is érintett észrevétel ezzel kapcsolatban annyiban helytálló, hogy az ítélet – tévesen – ezt a szakértői véleményben rögzített megállapítást vette át. A költségvetést tanú2 és tanú3 készítette.)

[99] szakértő1 szakértő megállapította, 1.900 forintos rezsióradíj abban az időben átlagos érték volt, az alkalmazott egységárakat elfogadta. A bontási munkálatokat táblázatos formában rögzítette, melyek mellékletként becsatolásra kerültek és mely táblázatokat az

elsőfokú ítélet is tartalmazott. A három épületre összesen kerekítéssel 200.602.000 forint bruttó költséget határozott meg a bontással kapcsolatban. A szakértő kitért arra is, hogy építési naplót a periratok nem tartalmaztak, a helyszíni szemlén a felperes arról tájékoztatta, hogy a kivitelező cég felszámolás alatt van, az iratokhoz nem fér hozzá. Ily módon csak a bontási tervek, a költségvetési kiírásra és a helyszíni szemléken tapasztalatokra támaszkodott. (A peranyag szerint tervező2 építész, vezető-tervező volt tervező4).

[100] Rögzítette, nemcsak a tervek, hanem a felek megbízott szakértői által készített költségvetés-szintű tételes felmérés volt a kiinduló alap. Az eredményeket a helyszíni szemle során sem kifogásolta alperes. A korábbi szakvéleményt 200.600.822 forintra helyesbítette alperes észrevétele alapján.

[101] szakértő 2020. február 15-i keltű szakvélemény kiegészítése szerint a 11. sorszámú végzésben három kérdés megválaszolására kéri a bíróság, egyrészt nyilatkozzon a szakértő, hogy milyen feltétlenül szükséges bontási munkákat végzett el a felperesi jogelőd, ezeket mikor végezte, milyen módon, saját alkalmazottjaival vagy alvállalkozókkal, mekkora volt a perbeli projekt megvalósulása során felmerült költség, az elvégzett munkák ellenértéke és a ténylegesen elvégzett bontási tevékenység költsége. Kérdés volt, amennyiben saját maga végezte el felperesi képviselő, ennek mennyi volt az önköltsége, illetve amennyiben felperesi jogelőd a munkákat mással végeztette, milyen nagyságú tényleges költségekkel jártak a munkálatok. A harmadik kérdés volt, állapítsa meg a szakértő, hogy mennyi volt a projekt tárgyát képező ingatlan felperesi jogelőd által végzett munkákat megelőző és a munkálatok elvégzését követő időpontjában fennálló forgalmi értéke. A szakértő rögzítette, minden egyes bontandó épületrésről és épületszerkezetről bontási terv készült. A bontási munkák nagy része elkészült, melyről a felek közösen, épületrészenként önálló fejezetekben tételes költségvetési kiírást készítettek. Fenntartva a korábbi alap és kiegészítő szakvéleményében írtakat akként nyilatkozott az 1. kérdésre, hogy a kivitelezési feladatot a bontási tervek egyértelműen meghatározták, a bontási munkák sorrendjét a munkavédelmi, technológiai és más szempontok is befolyásolják. A bontási feladtnál műszaki szempontból nem merülhetett fel feltétlenül szükséges vagy kevésbé szükséges kategória. A bontási tervekben szereplő épületszerkezeteket kellett maradéktalanul lebontani. Rögzítette, nincsenek adatok a különböző épületeken végzett bontási munkák pontos idejéről, arról sem, hogy azokat alvállalkozókkal vagy saját embereivel végezte a felperesi jogelőd. Ennek nincs jelentősége, az elvégzett munka értéke a helyszíni szemle, bontási tervek és a felek által közösen elkészített költségvetési tételek alapján meghatározható. Olyan adat nem állt rendelkezésre, hogy alvállalkozót foglalkoztatott felperesi jogelőd. Az elszámolás a tervek alapján végzett munkákra vonatkozik, nincs jelentősége a végzett munkák önköltségének, sem a felperesi jogelőd egyéb kiadásainak. Rögzítette, forgalmi érték meghatározására nincs jogosultsága, a műszaki szempontú korábbi szakvéleményét fenntartotta.

[102] Az alperesi vagyoni előny kérdésével kapcsolatos alperesi fellebbezés körében a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

[103] Alperes fellebbezésében logikailag helytállóan utal arra, hogy bizonyos – főként tervezői – költségek nincsenek összefüggésben a bontási munkákkal. Automatikusan nem fogadható el a szakértői vélemény. Alperes a konyhatechnológia tervezését, a lifftervezést, az értébecslést, a belsőépítészeti terveket, a légifotót, a tűzvédelmi terveket, épületgépészeti terveket, színháztervet, wellnesstervet, vízjogi engedéllyel felmerülő költségeket jelölte meg akként, ezek semmiképpen nem lehetnek „okozati összefüggésben” a végzett bontással. Utalt továbbá forgalomtechnikai és úttervezési díjakra, amelyek a perbeli ingatlannal nincsenek kapcsolatban. Hivatkozott arra, a tervezői díjból a cég²⁸ és a cég²⁹ esetében nem került kimutatásra, hogy a teljes összegben felszámított tervezői díjból mennyi esik a bontási tevékenységre és mennyi az azon kívüli részekre. Utalt arra is, egy beruházó szakcég, a felperesi jogelőd külön nem számíthat fel management és különböző tanácsadói költségeket.

Alperes helytállóan tért ki arra, szakértől a felperes által előterjesztett táblázat adataira támaszkodott, és valóban nem helytálló az elsőfokú bíróság ítéletének [222] pontjában megfogalmazott azon ténymegállapítása, hogy szakértől szakértő csak a bontási munkálattal kapcsolatosan felmerült költségeket – ekként a tervezési költségeket is – vette figyelembe a vizsgálat alapjaként.

[104] Annak megállítása, hogy mely költségek függnek össze a bontási tevékenységgel, szakkérdés, de annak megítélése, hogy melyek azok a költségek, amelyek megtakarításával a bontással összefüggésben az alperesnél vagyoni előny, gazdagodás jelentkezik, bírói mérlegelés tárgya.

[105] Az elsőfokú ítélet [224] pontja részben nem helytálló, a költségvetési kiírást tanú² és tanú³ készítette, tervező² a beruházás során tervezőként működött közre.

[106] A lifftervezés, illetve forgalomtechnikai és úttervezési díjak logikailag nem kapcsolhatók a bontási munkálatokhoz. szakértől igazságügyi szakértő az alapszakvéleményében rögzítette, a bontási terveket a cég²⁹ készítette, a cég²⁹ tervezői díja a bontási tevékenységgel összefüggésben tehát elszámolható, míg a többi tervezői díj – főként a logikailag a bontáshoz egyáltalán nem kapcsolódó jellegük folytán – nem számolhatók el.

[107] Az elsőfokú bíróság szakértől igazságügyi szakértő 5190107 sorszámú szakvéleménye, illetve kiegészítő szakvéleménye, továbbá az cég¹⁵ szakértői véleménye alapján a felperesi jogelőd bontási munkálatai költségét 171.836.308 forintban állapította meg, rögzítve, a bontási költséget a cég¹⁶ is elfogadta. Az elsőfokú bíróság megállapította a szakvéleményekből, hogy a munkálatok mindegyike bontási munkálat volt, melyet a felperesi jogelőd elvégzett, az elvégzett munkák műszaki szempontból megtakarításnak, vagyis értéknövekedésnek számítanak, ennek értéke megegyezik a bontási munkák összegével. Rögzítette ugyanakkor, a kiegészítő szakértői véleményben foglaltak szerint a felperesi észrevételre a szakértő a 3. tételnél az általa vétett számítási hibát kijavította, 214.706.000 forintban határozta meg az elvégzett bontási munkák értékét. Ennek 25 %-a 53.676.500 forint, így a nettó érték 161.029.500 forint. A bontási munkák az ítéletben táblázatos formában szerepelnek a 26. és 64. oldal között. A táblázatok az anyagköltséget, a munkadíjat

és az áfát is tartalmazzák, tehát az összesítés végösszege anyagköltséget, munkadíjat és 25 % áfát is tartalmaz.

[108] Az elsőfokú ítélet 65. oldala rögzíti a tervezés-előkészítés költségeit, melyek a tervdokumentumok másolásán kívül 76.740.665 forintot tettek ki, a tervdokumentumok másolásával együtt összesen 77.464.883 forintot. Az elsőfokú bíróság az alperesi hivatkozással ellentétben reálisnak és a bontási munkálatokkal összefüggésben állónak ítélte a tervezési költségeket. Az építésztervek, ügyvédi munkadíj, projekt management, pénzügyi tanácsadás költségeit is indokoltnak és műszaki szempontból szükségesnek ítélte, figyelemmel szakértői szakértő nyilatkozatára ([217] bekezdés). A tervezési költségek kapcsán az általa a szakértő által is elfogadónak ítélt költségek mellett a további költségek elfogadását nem indokolta, csupán utalt szakértői szakértői véleményére. A bontáson kívüli költségek elfogadását is a szakértő-féle szakvélemény megállapításaival indokolta.

[109] Az elsőfokú bíróság rögzítette a cég18 szakvéleményéből, hogy a szakértő elvégezte a fejlesztés jövőértékének a meghatározását, e körben a bontási költségeket 2007. évre 171.836.308 forintban állapítva meg ([259] bekezdés), majd a [262] bekezdésben a szakértők által meghatározott bontási költséget nettó értékben állapította meg, azaz 171.836.308 forintban, illetve a tervezési költségeket 67.280.000 forintban, összesen 239.116.308 forintban, a vállalkozói hasznót bármely munkát végző vállalkozó esetében felszámíthatónak ítélve.

[110] Ezzel kapcsolatban kiemelendő, a szakértő-féle szakvélemény rögzítette, hogy a bontással kapcsolatos terveket a cég29 végezte. Alperesi vagyoni előny, jogalap nélküli gazdagodás a bontással előállt költségmegtakarításban mutatkozik meg, így az elvégzett bontási munkák alperes által nem vitatott értékén felül azon bontási tervek értéke vehető figyelembe, melyeket alperesnek nem kellett elkészíttetnie, kifizetnie.

A tervezési költségnél az elsőfokú ítélet 65. oldalán rögzítettek szerint a cég29 építésztervezés címén 10.000.000 forintot 2010. július 18-i, 2.000.000 forintot 2010. november 12-i, 1.250.000 forintot pedig 2010. december 9-i időpontban kapott meg, a további tervezői előkészítő munka a felperesi jogelőd kiadásaként megállapításra került, de nem része alperesi gazdagodásnak.

[111] Ennél fogva közvetlenül a bontási munkákon felül további 13.250.000 forint tervezői költség fogadható el a bontással összefüggésben alperesi gazdagodás elszámolása során. Ez nettó értékben 10.600.000 forint.

Ez adandó hozzá a bontási munkák helyesbített nettó 161.029.500 forint értékéhez. Ez mindösszesen 171.629.500 forint, ez az összeg osztható fel a felperesek között. Az alperes ennek 12 %-át az I. rendű felperesnek, 0,04 %-át a II. rendű felperesnek, 87 %-át pedig a III. rendű felperesnek köteles kamataival megtéríteni.

A felek az elsőfokú bíróság által alkalmazott felosztási arányt nem kifogásolták, a Fővárosi Ítéltábla attól nem tért el.

[112] A szakértői vélemények, a tanúvallomások értékelésével a Fővárosi Ítéltábla a bontási költségeken felül a bontási terveken túlmenően további egyéb tervezői és más jellegű költség megtérítését nem látta indokoltnak, a költségek jellegét, az alperesi jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatos összefüggésük hiányát figyelembe véve. A projekt részben megvalósult az ún. „szecessziós ház” elkészült, a bontási tervek, bontási munkálatok egyértelműen hasznosultak, az ezzel kapcsolatos kiadások alperesnél nem jelentkeztek.

[113] Ugyanakkor nem állapítható meg, hogy a további tervezéssel, egyéb munkákkal kapcsolatos kiadások révén alperes gazdagodott volna. Csak a bontással közvetlenül összefüggő gazdagodás térítendő vissza, ennek folytán nem volt jelentősége annak, hogy alperes a tervek egy részét megvásárolta és hasznosította. Az alperes egyébiránt 2014. április 18-án már akkor vásárolta meg a cég2-től a ingatlan1 felújítását, átalakítását, bővítését engedélyező jogerős építési engedélyt és az ehhez kapcsolódó egyéb engedélyek meghatározott részét, amikor a bontási munkálatok évekkel korábban befejeződtek. Az adásvételi szerződés 1. számú mellékletéből kitűnően az udvari melléképületek és az utólagosan épített épületek bontására vonatkozó bontási engedély alapján végzett munkák elkészültét a szakhatóság 2009.09.10-én tudomásul vette. Az egységes építési engedély megbontására az alperesnek valójában nem a bontási munkálatokhoz, hanem a megnyíló műemlék-felújításokat támogató pályázati kiírásra pályázat benyújtásához volt szüksége az épület részleges felújítása és a közösségi funkciók kialakítása érdekében.

[114] Összességében alperes gazdagodása 171.629.500 forint értékben volt megállapítható. Ennek 12 %-a – kerekítve 20.596.000 forint – az I. rendű felperest, 0,04 %-a – kerekítve 69.000 forint – a II. rendű felperest, 87 %-a – kerekítve 149.318.000 forint – pedig a III. rendű felperest illeti. Ezen összegeket köteles az alperes az elsőfokú bíróság által megállapított és vitássá nem tett kezdő időpontú és mértékű késedelmi kamatokkal megtéríteni.

[115] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a marasztalás alperes által az egyes felpereseknek fizetendő tőkeösszegét a rendelkező részben foglaltak szerint leszállította, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét szintén a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[116] Mindez a felperesek teljes kereseti követeléséhez képest kerekítéssel mintegy 54,9 %-os pernyertességet jelent. A pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet perköltségre és illeték állami viselésére vonatkozó rendelkezéseit is megváltoztatta. A felperesek 54,9 %-os pernyertességük folytán az elsőfokú bíróság által számított 14.718.949 forint perköltség 54,9 %-ára, kerekítéssel 8.080.000 forintra tarthatnak igényt, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú perköltség összegét ezen összegre leszállította.

[117] A korábbi I-II. rendű felperes illetékfeljegyzési joga folytán kereseti, illetve fellebbezési illetéket nem róttak le, az alperes személyes költségmentessége folytán a korábbi másodfokú eljárásban fellebbezési illetéket nem rótt le. Az elsőfokú eljárással kapcsolatban felmerült meg nem fizetett 1.500.000 forint kereseti, illetve a 16.Gf.40.718/2018/6. számú végzésben megállapított 274.700 forint fellebbezési és a 2.500.000 forint fellebbezési illeték 45,1 %-ának megfizetésére a rPp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperesek kötelesek, melynek összege kerekítéssel 1.928.000 forint. Ennek az állam javára külön felhívásra történő megfizetésére alperesek követeléseik arányában kötelesek, az I. rendű felperes terhére ez 235.000 forint, a II. rendű felperes terhére 1.000 forint, a III. rendű felperes terhére pedig 1.692.000 forint illeték megfizetését jelenti, mely összegek megfizetésére a Fővárosi Ítéltábla a rendelkező részben foglaltak szerint kötelezte a felpereseket.

[118] A le nem rótt 1.500.000 forint kereseti, a 274.700 forint és a 2.500.000 forint fellebbezési illeték alperes pervesztességével (54,9 %) arányos részét, 2.346.700 forint illetéket a rPp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

[119] A Fővárosi Ítéltábla a túlnyomórészt eredménytelenül fellebbező alperest kötelezte felperesek, mint együttes jogosultak javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel megállapított mérsékelt összegű másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2022. október 26.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Molnár József s.k.
előadó bíró

dr. Kolozs Balázs s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: